

*Małgorzata Strykowska***Materiały z badań przeprowadzonych w 1993 roku na stanowisku Spytkowice 26*****Materials from the excavation carried out in 1993 on the site Spytkowice 26***

The site 26 in Spytkowices is the extensive (about 2–3 ha) settlement of the Linear Pottery culture investigated by S. Dryja in years 1992–1996. The article demonstrates the analysis of archaeological materials gained in year 1993–1679 fragments of the pottery and about 1000 flint and stone artefacts. The materials appeared mostly within six objects. They show typical features of the Linear Pottery culture with numerous analogies to the area of Hungary and Slovakia.

KEY WORDS: Neolithic, settlement, Linear Pottery culture, pottery, flint and stone artefacts

1. UWAGI WSTĘPNE

Do momentu rozpoczęcia prac wykopaliskowych w 1992 roku w dolinie Wisły, pomiędzy Zatorem a Czernihowem, nie prowadzono regularnych badań wykopaliskowych. Pierwsze, amatorskie zresztą, badania w 2. połowie XIX w. były dziełem W. M. Bernadzikiewicza. W okresie międzywojennym teren ten został spenetrowany przez B. Czapkiewicza. Wspomina on o znaleziskach narzędzi i „okrzesków” krzemienych w rejonie Okleśnej, Olszyn i Rozkochowa. W połowie lat 60. XX w. badania powierzchniowe prowadzone przez M. Gedla wykazały na prawym brzegu Wisły, w tym także na stanowisku Spytkowice 3, obecność pojedynczych zabytków krzemienych wiązanych z neolitem. W latach 80. XX w. badania powierzchniowe na tym terenie, związane z akcją AZP (Archeologiczne Zdjęcie Polski), z wielokrotnością posiadaną wiedzę na temat znalezisk archeologicznych (M. Gedl 1969).

Stanowisko Spytkowice 26 jest położone ok. 1,5 km w kierunku wschodnim od centrum wsi Spytkowice. Zlokalizowane jest ono na terenie Instytutu Rybactwa Śródlądowego oraz na terenie przyległych działek prywatnych. Jest to niewielkie wyniesienie o ekspozycji północnej, nad doliną Wisły, w pobliżu ujścia Skawy. Rozpościera się ono na terenie zespołu stawów pochodzących jeszcze z okresu średniowiecza, a utworzonych w martwych zakolach Wisły.

Badania, które odbyły się w latach 1992–1996, prowadził wówczas S. Dryja przy współudziale absolwentów i studentów Instytutu Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace o charakterze ratunkowym realizowano na zlecenie Konserwatora Zabytków w Bielsku-Białej, a sfinansował je Instytut

Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie – Rybacki Zakład Doświadczalny w Zatorze. Wykazały one na tym terenie obecność rozległej osady kultury ceramiki wstęgowej rytej, której wielkość szacowana jest na 2–3 ha.

Niniejszy artykuł zawiera analizę odkryć dokonanych w trakcie jednego sezonu badawczego, przeprowadzonego w 1993 roku. Z tego też względu skupię się w nim głównie na przedstawieniu wydobytych wówczas materiałów.

Badania, które miały miejsce w roku 1993, polegały na wytyczeniu przy wschodniej krawędzi wykopu I/92 (z roku poprzedniego) kolejnego wykopu, nazwanego I/93. Odsłonięto i przebadano obszar o powierzchni 75 m². Materiały, w postaci fragmentów ceramiki i wyrobów krzemienych, łączyć należy z kulturą ceramiki wstęgowej rytej.

Z powierzchni zebrano sporą ilość materiału zabytkowego, na który składały się wyroby krzemienne oraz ceramiczne. Pobrano również próbki do badań paleobotanicznych oraz węgielki drzewne do datowania radiowęglowego. Materiały należą praktycznie wyłącznie do kultury ceramiki wstęgowej rytej. Znaleziono także kilka fragmentów ceramiki średniowiecznej.

Obecnie artefakty te znajdują się w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego.

W trakcie badań w 1993 roku zlokalizowano 6 obiektów archeologicznych, z których największy i najbardziej przeżyty materiałem zabytkowym okazał się obiekt numer 2, interpretowany jako obszerna półziemianka wykorzystywana w celach mieszkalnych.

2. ANALIZA MATERIAŁÓW – METODA BADAŃ

Zabytki ruchome ze stanowiska Spytkowice 26 zostały podzielone na dwie zasadnicze grupy: ceramikę oraz wyroby krzemienne i kamienne.

2.1. CERAMIKA

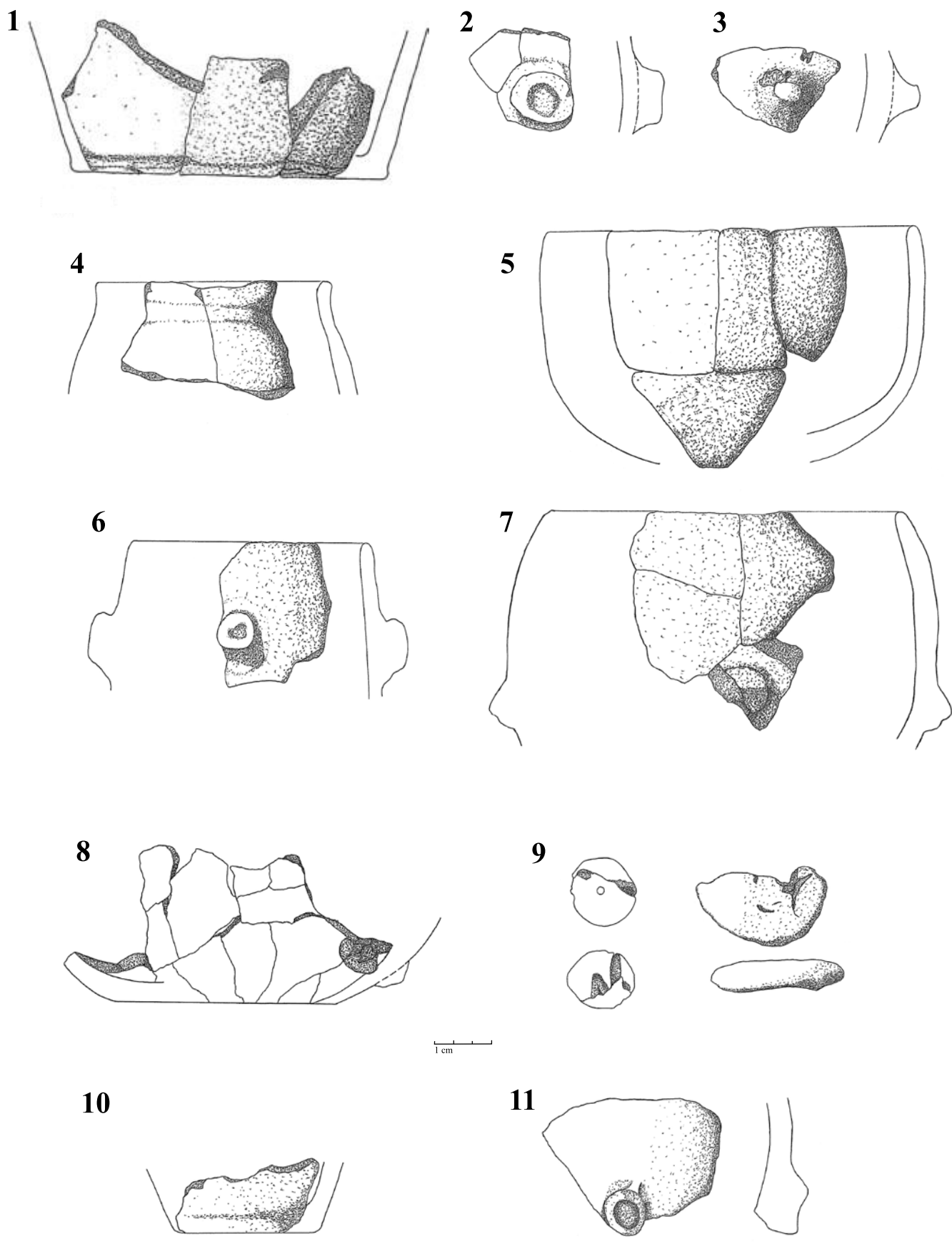
Najliczniejszą grupę zabytków w inwentarzu ruchomym na stanowisku Spytkowice 26 stanowi ceramika. W sumie w obrębie obiektów, jak też poza nimi zlokalizowano w 1993 roku 1679 fragmentów naczyń. Znalezione fragmenty ceramiki można zasadniczo podzielić na dwie grupy: ceramikę grubościenną, tzw. kuchenną (tabl. I, 1–11) i ceramikę cienkościenną, czyli delikatnej roboty (tabl. II, 1–11). Podstawą tego podziału jest grubość ścian naczyń. Jeśli chodzi o ceramikę tzw. kuchenną to grubość wylewu wynosiła ok. 6 mm, brzusiec miał zwykle ok. 11 mm, sięgając przy dnie ok. 16 mm, a w pojedynczych przypadkach – do 24 mm. Ceramika ta posiadała też inny rodzaj domieszki, zwykle w postaci gruboziarnistego piasku i szamotu (rzadko spotykanego w przypadku ceramiki cienkościennej). W przypadku ceramiki delikatnej roboty grubość ścian wynosi od ok. 3,5 mm przy wylewie do ok. 6–7 mm przy dnie. Brzusiec zwykle miał grubość ok. 5–5,5 mm. Ceramika tego typu wykonywana była też zwykle z lepszej jakościowo gliny, stąd rzadziej występuje domieszka schudzająca w postaci piasku lub szamotu. Sprawiało to, że naczynia te miały delikatną i gładką powierzchnię. Wśród 1679 fragmentów ceramiki odnalezionych w 1993 roku, aż 86,77% stanowi ceramika grubościenna. Ceramika delikatnej roboty to zaledwie pozostałe 13,23%.

Ceramika grubościenna nie była zdobiona. Brak ornamentu wykazuje ok. 90% zachowanych fragmentów ceramiki (tabl. I, 1, 4, 5, 10). Tylko kilka procent naczyń miało ornament plastyczny w postaci guzków (tabl. I, 6, 7, 8, 11), jak też ryty. Najwięcej naczyń wypalanych było w atmosferze utleniającej, bądź zaraz po wypaleniu zapewniano im dostęp tlenu, o czym świadczy ogromny udział ceramiki o barwie pomarańczowej (między 60–70%); pozostała ceramika wypalana była w atmosferze redukcyjnej, w palenisku, ale pod rodzajem osłony. Nie zawsze okazywała się ona szczelna, o czym świadczy kilka procent ceramiki o barwie pomarańczowoszarej. Ze względu na niewielkie często rozmiary fragmentów skorup, w dużej mierze nie udało się zrekonstruować wielu naczyń. Fragmenty charakterystyczne pozwoliły jednak wyróżnić następujące formy typologiczne: misy półkuliste (tabl. I, 5), misy stożkowate (tabl. I, 1, 10), naczynia garnkowate (tabl. I, 4). Inne wyroby gliniane, zlokalizowane na stanowisku to: przęślik oraz „placek” gliniany – nie wiadomego zastosowania (tabl. I, 9), a także kilka fragmentów polepy.

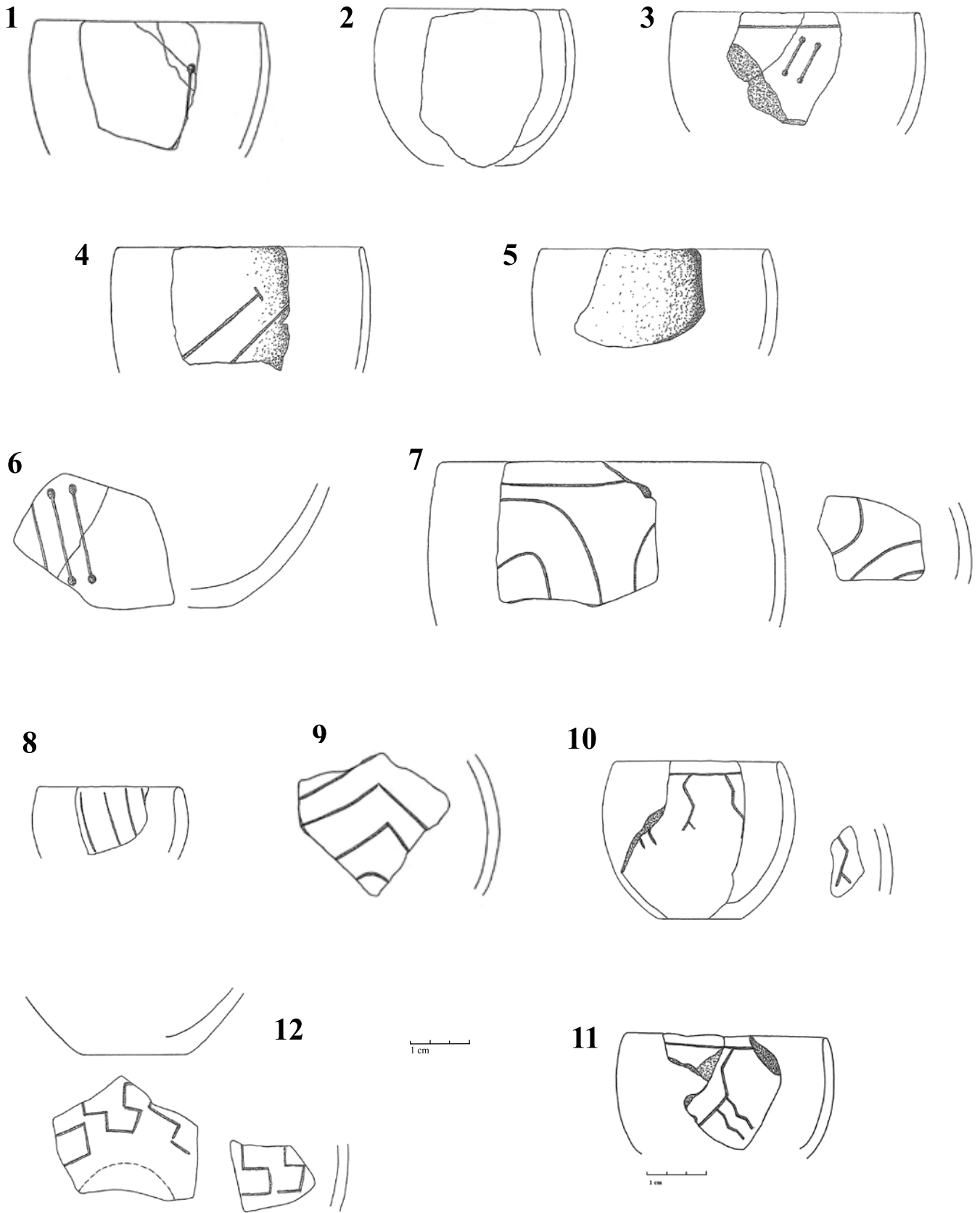
Ceramika cienkościenna koncentruje się w zdecydowanej większości w obrębie obiektu numer 2 – ponad 60% znalezionych fragmentów. Znaleziska pochodziły także z obiektu 1 (10 sztuk) oraz 3 i 5 (po jednej skorupie). Poza obiektami odnaleziono 83 fragmenty ceramiki delikatnej roboty, co stanowi 37,9% wszystkich znalezisk. Największa liczba fragmentów posiadała domieszkę drobnego, ledwie zauważalnego piasku. Charakter domieszki sprawił, że zdecydowana większość znalezisk posiadała powierzchnię gładką. Naczynia w większości charakteryzowały się szarą lub szaroczną barwą. Większość

naczyń nie była zdobiona (tabl. II, 2, 5), ornament ryty posiadało ok. 38% znalezionych skorup (tabl. II, 1, 3, 4). Wśród form typologicznych dominują czarki półkuliste i misy półkuliste (tabl. II, 1–11).

Niewątpliwie ciekawą kategorię zabytków ceramicznych stanowi seria naczyń cienkościennych zdobionych ornamentem nawiązującym do kultur kręgu linearnego z terenów Słowacji i Węgier – wschodniosłowackiej kultury ceramiki linearnej oraz odpowiadającej jej alföldzkiej kultury linearnej z terenu Węgier. Odnaleziono na stanowisku Spytkowice 26 fragmenty naczyń zdobione są ornamentem nawiązującym do ornamentu cienkich linii rytym wyróżnionych przez S. Šiškę (1989, tabl. 3) dla kultury wschodniosłowackiej ceramiki linearnej. W ramach tego typu ornamentu mamy do czynienia z kilkoma rodzajami zdobienia. Najbardziej charakterystyczny, a przy tym najlepiej wskazujący na datowanie wydaje się być ornament linii rytym, umownie nazwany „motywem meandra” (tabl. II, 12). Na stanowisku znaleziono 6 fragmentów z takim zdobieniem. Wszystkie fragmenty pochodzą z obiektu numer 2. Pięć fragmentów stanowi część jednego naczynia. Są to 4 fragmenty brzuśca oraz 1 fragment dna z zachowaną częścią przydenną. Zachowane fragmenty pozwoliły na częściową rekonstrukcję naczynia – jest to niewielka czarka półkulista. Jeden fragment zdobiony również opisanym motywem stanowi część innego naczynia. Jest to fragment brzuśca, którego rozmiary wskazują, że stanowił on raczej część misy półkulistej. Kolejnym typem zdobienia jest ornament linii rytym, równoległe do siebie biegnących, tworzących rodzaj podwójnego łuku (tabl. II, 7). Odnaleziono fragmenty pochodzą, jak się wydaje z dwóch różnych naczyń. Jeden z fragmentów, to część brzegu, dzięki czemu udało się zrekonstruować kształt naczynia. Jest to niewielka misa półkulista o średnicy ok. 16 cm. W obiekcie numer 2 zlokalizowano także fragment ceramiki zdobionej ornamentem linii ukośnie rytym oraz tzw. ornamentem kątów wsuwanych (tabl. II, 8, 9). Te typy ornamentu nie są charakterystyczne dla kultury ceramiki wstęgowej rytej i ich pochodzenia także upatruje się w wielokrotnie już wspomnianych jednostkach z terenu Słowacji i Węgier. Ostatnią grupę naczyń zdobionych nietypowym dla kultury ceramiki wstęgowej rytej ornamentem, które odnaleziono na stanowisku Spytkowice 26, są zachowane fragmentarycznie dwie czarki półkuliste z ornamentem w postaci załamujących się linii rytym, rozwidlonych na końcu (tabl. II, 10, 11). O ile wcześniej wymienione motywy zdobnicze są często spotykane na stanowiskach wschodniosłowackiej kultury ceramiki linearnej oraz odpowiadającej jej alföldzkiej kultury linearnej z terenu Węgier, o tyle nie udało się odnaleźć dokładnych odpowiedników takiego typu zdobnictwa na stanowiskach wspomnianych wcześniej kultur. Nieco zbliżony wydaje się być ornament zaobserwowany na niektórych fragmentach ceramiki ze stanowisk węgierskich: Miskolc-Flugplatz czy Tiszafüred Ásotthalom (N. Kalicz, J. Makkay 1977). N. Kalicz i J. Makkay datują oba te stanowiska na późną fazę (a przypadku drugiego stanowiska także na starszą). Znaleziska ceramiki zdobionej ornamentem nawiązującym do zaobserwowanego we wschodniosłowackiej kulturze ceramiki linearnej oraz alföldzkiej kulturze ceramiki linearnej, podobnie zresztą jak znaleziska przekłuwaczy

Tabl. I. Spytkowice, stan. 26. Ceramika grubościenna
 Taf. I. Spytkowice, Fst. 26. Grobe Keramik

Tabl. II. Spytkowice, stan. 26. Ceramika cienkościenna
 Taf. II. Spytkowice, Fst. 26. Feine Keramik

typu Vedrovice, przekonują nas o tym, że społeczność kultury ceramiki wstęgowej rytej ze stanowiska Spytkowice 26 utrzymywała ożywione kontakty z tymi kulturami. Trudno stwierdzić, czy ten nietypowy styl zdobienia ceramiki jest odzwierciedleniem tylko i wyłącznie kontaktów handlowych, czy może także różnorodności etnicznej i napływu kolejnej fali ludności z Południa. Warto chyba jeszcze zaznaczyć, że ornamentyka naczyń ze Spytkowic nie jest dokładnym powtórzeniem zdobnictwa z terenów Południa, mamy tu raczej do czynienia z przetworzeniem pewnych wzorców, zaobserwowanych u innych społeczeństw.

2.2. WYROBY KRZEMIENNE I KAMIENNE

Materiały krzemienne ze stanowiska Spytkowice 26 zostały podzielone na kilka grup wyrobów: odłupki, stanowiące najliczniejszą grupę wyrobów krzemiennych, wióry, rdzenie, narzędzia, odpadki i fragmenty, wyroby kamienne (żarna).

Wszystkie wyroby krzemienne ze stanowiska Spytkowice 26 odnalezione w 1993 roku zostały wykonane z krzemienia podkrakowskiego jurajskiego.

Odłupki stanowią najliczniejszą grupę wyrobów krzemiennych odnalezionych na stanowisku Spytkowice 26 w 1993 roku (tabl. III, 1, 2). Łącznie zebrano ich 1269. W zdecydowanej większości zachowały się one w całości (ok. 75%), zaledwie ok. 25% stanowią okazy uszkodzone. Najbardziej nasycony materiałem krzemienym, był obiekt nr 2. Zebrano z niego prawie 530 odłupków, co stanowi aż 41,2% wszystkich tego typu wytworów zebranych w roku 1993. Obiekt nr 1 liczył łącznie 71 odłupków, co stanowi ok. 5,6% ich wszystkich, a zatem stosunkowo niewiele. Kolejne obiekty prezentują się już znacznie skromniej. Znalaziono w nich po kilka odłupków, łącznie ok. 20. Zwraca uwagę duży udział odłupków korowych: 728 sztuk, co stanowi 57,4% całego zbioru. Już na wstępie nasuwa się zatem wniosek, że skoro udział procentowy odłupków korowych jest tak wysoki, co więcej, udział odłupków o powierzchni korowej między 75–100% wynosi ok. 15% wszystkich odłupków korowych, to na osadzie musiały się odbywać wszystkie etapy produkcyjne związane z uzyskiwaniem półsurowca oraz narzędzi. Jest to jeszcze bardziej widoczne, jeśli nadmienimy, że znaleziono aż 70 odłupków w 100% (lub niemal 100%) pokrytych korą. Jest to 9,6% zbioru odłupków korowych.

Kolejną liczną kategorię zabytków krzemiennych, które wystąpiły na stanowisku Spytkowice 23, są wióry (tabl. III, 4). W roku 1993 odkryto ok. 515 wiórów łączonych z krzemieniarstwem wspólnot wstęgowych. Z powierzchni stanowiska zebrano ok. 25 tego typu znalezisk. Podobnie jak w przypadku odłupków, największa ilość wiórów wystąpiła w obiekcie 2 – aż 276, co stanowi ok. 53,6% tej kategorii wytworów. Duża część materiałów zachowała się fragmentarycznie (niekiedy nastroczało to trudności w rozpoznaniu danego artefaktu jako wióra), ponad połowa wiórów (ok. 230 okazów), zachowana była w całości. W zbiorze tym 44% wiórów posiadało korę, zaś 56% były to okazy bezkorowe.

Kolejną grupą wyrobów krzemiennych są narzędzia retuszowane. W trakcie badań w roku 1993 odkryto ich łącznie 214 z obiektów oraz z warstwy kulturowej, jak też 18 narzędzi z powierzchni stanowiska (tabl. III, 3, 5–8). Ich udział typologiczny i procentowy przedstawia się następująco: dra-

pacz odłupkowy – 3,74%; drapacz wiórowy – 7,48%; drapacz wiórowy podwójny – 0,47%; półtylczak – 6,54%; półtylczak zdwojony – 3,27%; wiór retuszowany – 26,2%; odłupek retuszowany – 43%; przekłuwacz – pazur – 1,87%; przekłuwacz – wiertnik – 0,47%; półtylczak + drapacz – 0,47%; wirowiec – 0,47%; grocik z wyodrębnionym trzonkiem – 0,47%; mikro-lit – trapez – 1,4%; mikro-lit – półtylczak – 0,47%; narzędzie rdzeniowe – 0,93%; tłuczki i rozcieracze – 8,9%; rylec klinowy – 0,47%; tylczak – 0,93%; przekłuwacz typu Vedrovice – 1,4%. Szczególną kategorię zabytków zlokalizowanych na stanowisku Spytkowice 26 stanowi seria przekłuwaczy typu Vedrovice o analogiach z terenu Czech, Moraw oraz Bawarii (R. Tichy 1962). Tego typu znaleziska nie były dotąd znane z terenu ziem polskich.

Narzędzia te charakteryzują się obecnością wydłużonych, obrabianych retuszem stromym, bardzo dobrze wyodrębnionych żądeł, a także, w niektórych okazach tego typu także nieretuszowanej łopatki w części wierzchołkowej wióra (V. Ondruš 1976). Znalaziska te zostały już opisane przez S. Dryję (1995, 1998). W związku z tym warto tylko zaznaczyć, że spośród 8 znalezionych na stanowisku okazów, 3 pochodzą z roku 1993 (tabl. V, 1–3).

Tabela 1

Spytkowice, stan. 26. Przekłuwacze typu Vedrovice znalezione w 1993 roku

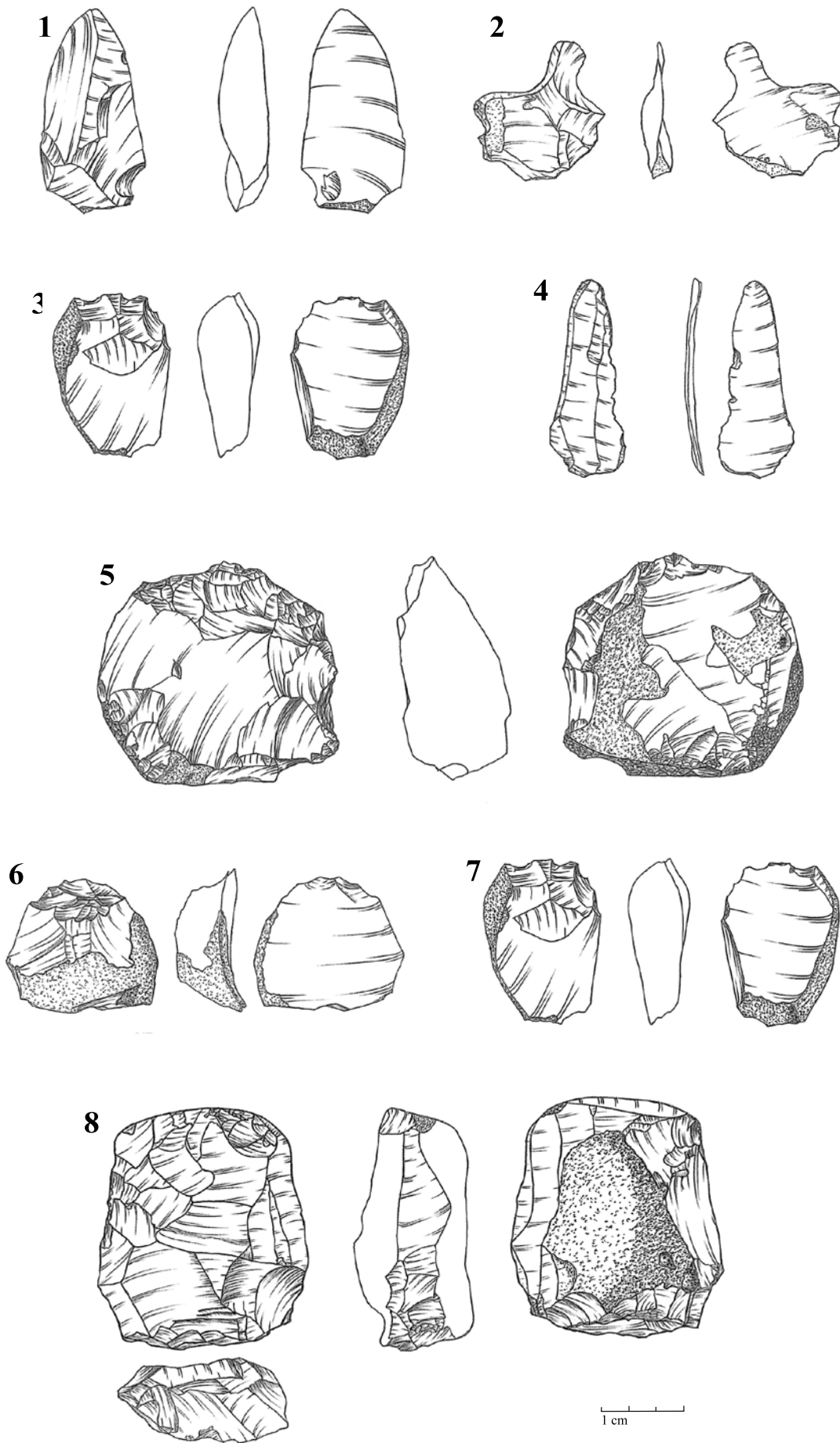
Tab. 1

Spytkowice, Fst. 26. 1993 freigelegte Bohrer vom Typ Vedrovice

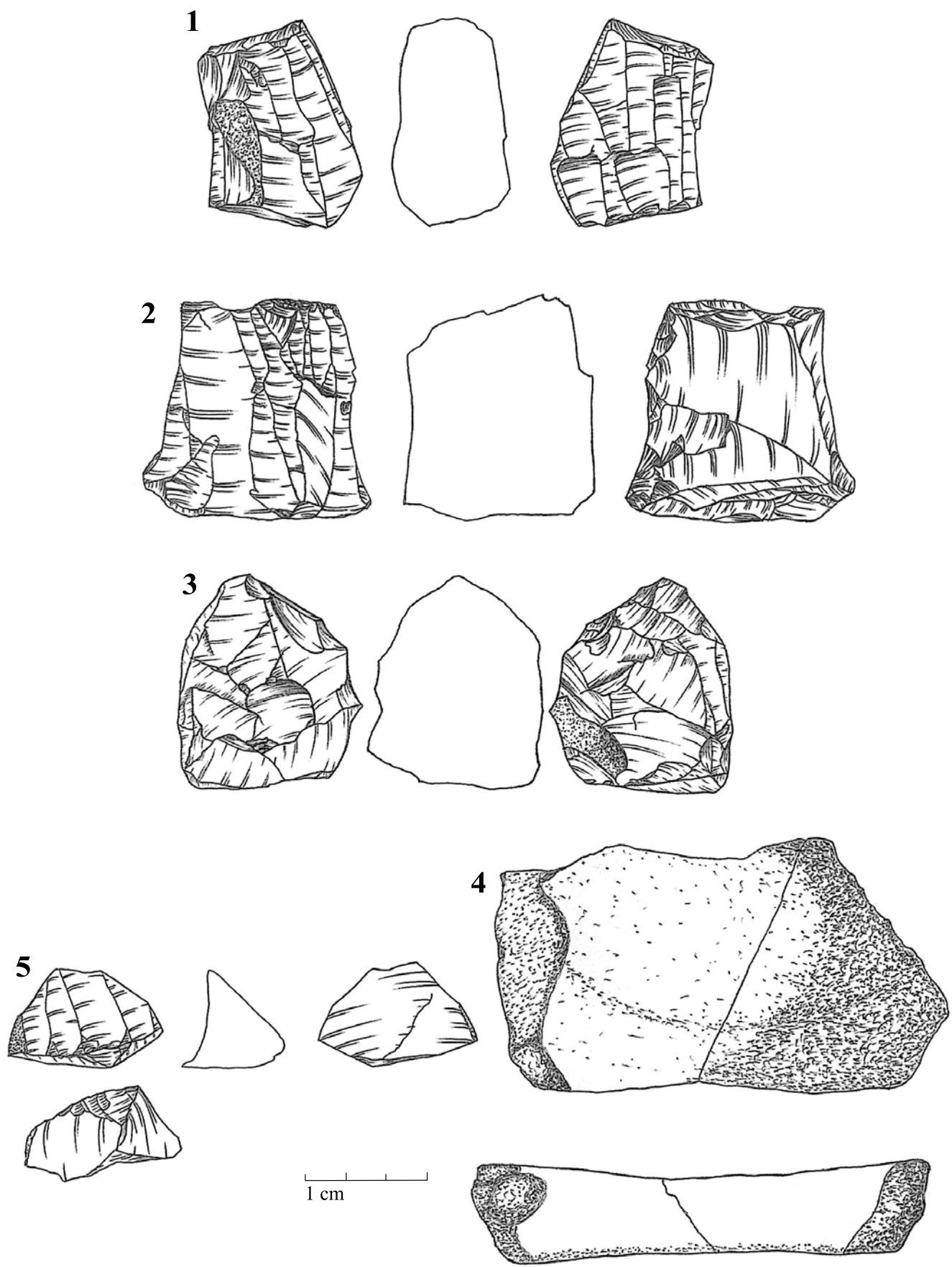
Głębokość	Długość narzędzia	Żądro	Łopatka
około 30 cm poza obiektem	20 mm	szerokość: 4 mm grubość: 2 mm (przy wierzchołku), 4 mm (przy podstawie) retusz: stromy, regularny	brak
40–50 cm (w obrębie ob. 2)	25 mm	częściowo odłamane szerokość: 8 mm grubość: 2,5 mm retusz: stromy, regularny	brak
60–70 cm (w obrębie ob. 2)	42 mm	częściowo odłamane szerokość: 5 mm grubość: 3 mm retusz: stromy, regularny	zachowana szerokość: 8 mm grubość: 2 mm brak retuszu

Na stanowisku Spytkowice 26 odnaleziono w 1993 roku 65 rdzeni. Największy udział – 87,7% stanowią rdzenie wielopiętowe (tabl. IV, 1–3). Uzyskiwano z nich zwykle surowiec odłupkowo-wiórowy. W kwestii stopnia wykorzystania rdzenia, najwięcej znaleziono rdzeni wykorzystanych – 49,23%, drugie co do liczności okazały się rdzenie częściowo wykorzystane 27,7%, mniej liczne były rdzenie zaczątkowe – 16,9%, zaś najrzadziej obserwowano rdzenie zaczątkowe – tylko 6,15%.

Do kategorii „wyroby kamienne” zaliczono 2 znaleziska interpretowane jako fragmenty żaren. Pierwszy z nich odnaleziono w obrębie obiektu numer 2. Są to 2 fragmenty jedne-

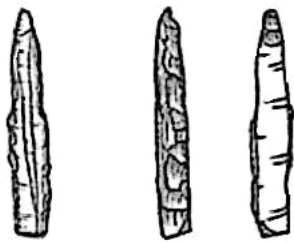

Tabl. III. Spytkowice 26. Materiały krzemienne
 Taf. III. Spytkowice, Fst. 26. Feuersteinmaterialien

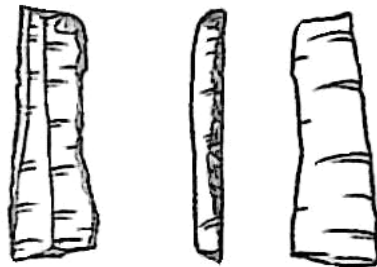

Tabl. IV. Spytkowice, stan. 26. Materiały krzemienne i kamienne
 Taf. IV. Spytkowice, Fst. 26. Feuerstein- und Steinmaterialien

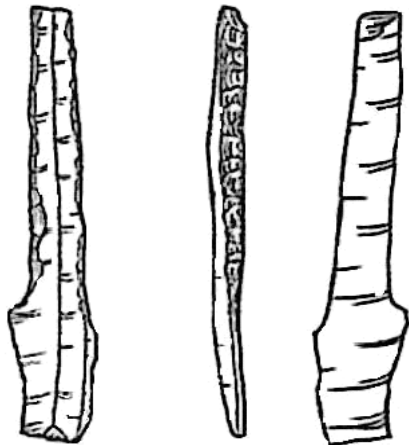
1

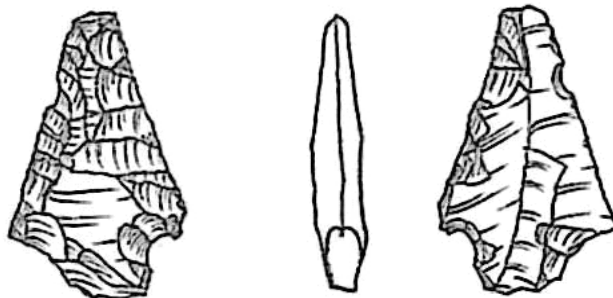
2

3

4

5

6

7

8

9

10

Tabl. V. Spytkowice, stan. 26. Materiały krzemienne (skala 1:1)
 Taf. V. Spytkowice, Fst. 26. Feuersteinmaterialien (Maßstab 1:1)

go dużego kamienia, z jednej strony jest on bardziej wypukły i ma lekko chropowatą powierzchnię, z drugiej zaś strony jest całkiem płaski, o gładkiej powierzchni. Drugie z żaren znaleziono w obrębie obiektu numer 4 (tabl. IV, 4). Jest to fragment piaskowca lub skały do tego surowca zbliżonej. Na powierzchni wyraźnie zaznaczone jest wgłębienie powstałe zapewne wskutek długotrwałego użytkowania kamienia w charakterze żarna. Znaleźiska te potwierdzają niewątpliwie rolniczy charakter osady, podobnie zresztą jak dość duża kolekcja tłuczków – rozcieraczy.

Na stanowisku Spytkowice także stwierdzono obecność materiałów mezolitycznych. Chodzi tu o kolekcję 7 zbrojników mikrolitycznych. Są to: dwa trapezy o wysokości ok. 1 cm i szerokości podstawy ok. 1,5 cm, rodzaj zbrojnika mi-

krolitycznego z zaretuszowaną jedną krawędzią, trapez o zbliżonych rozmiarach do okazów opisywanych wcześniej (przy czym jeden z boków nosi ślady skracania wióra za pomocą techniki rylcowczej), fragment mikrolitu – półtylczaka, zachowanego jedynie fragmentarycznie, grocik z wyodrębnionym trzonkiem wyretuszowany retuszem powierzchniowym płaskim, wreszcie zbrojnik mikrolityczny – trapez. W związku z odnalezionymi materiałami nasuwają się na myśl dwie tezy: albo nastąpiło przemieszanie materiałów wcześniejszych – mezolitycznych z późniejszymi – neolitycznymi, albo też w materiałach tych znalazł swoje odzwierciedlenie substrat mezolityczny. Stan badań na obecną chwilę nie pozwala na wysnuwanie tak daleko idących wniosków.

WYKAZ CYTOWANEJ LITERATURY

Dryja S.
1998 <i>Pierwsze znalezisko wczesnoneolitycznych przekuwaczy typu Vedrovice z ziem polskich</i> , „Spr. Arch.”, t. 50 s. 141–148.	Ondruš V.
1976 <i>Neolitické dílny z Vedrovic-Zábrdovic</i> , „Sborník praci filozofické fakulty Brneńskie Univerzity”, t. 24–25, s. 133–139.
Dryja S., Kapica M.
1995 <i>Ślady wczesnoneolitycznego osadnictwa, cyklu wstęgowego w dolnym odcinku doliny górnej Wisły</i> , „Spr. Arch.”, t. 47, s. 55–67.	Šiška S.
1989 <i>Kultúra s východnou lineárnou keramikou na Slovensku</i> , Bratislava.
Gedl M.
1968 <i>Badania poszukiwawcze w północno-zachodniej Małopolsce w 1966 roku</i> , „Spr. Arch.”, t. 20, s. 353–360.	Tichý R.
1962 <i>Osídlení z volutovou keramikou na Morale</i> , „Pamatky Archeologické”, t. 53, s. 245–304.
Kalicz. N., Makkay J.
1977 <i>Die Linienbandkeramik in den Grossem Ungarischen Tiefebene</i> , Budapest.	

Małgorzata Strykowska

Materialien aus den 1993 an der Fundstelle 26 in Spytkowice durchgeführten Ausgrabungen

Zusammenfassung

Die Fundstelle Spytkowice Nr. 26 ist ca. 1,5 km östlich vom Zentrum des Dorfes Spytkowice lokalisiert. Sie liegt im Bereich des Instituts für Binnenfischerei und auf den benachbarten Privatgrundstücken. Das ist eine kleine Anhöhe mit der nördlichen Exposition, am Weichsel- Tal, in der Nähe der Skawa- Mündung. Sie erstreckt sich im Bereich des aus dem Mittelalter stammenden Komplexes der Teiche, die an den toten Weichsel- Seitenarmen gebildet wurden. Die Fundstelle wurde in den Jahren 1992–1996 (S. Dryja mit Team) erforscht. Infolge dessen wurde festgestellt, dass sie eine ausgedehnte linienbandkeramische Siedlung darstellt, deren Größe auf 2–3 ha geschätzt wird. Der vorliegende Beitrag enthält die Analyse der Entdeckungen, die während der Forschungssaison 1993 gemacht wurden. Man legte damals frei und man untersuchte das Gebiet von 75 m². Die Materialien, in Form von Keramikfragmenten und Feuersteinerzeugnissen soll man mit der linienbandkeramischen Kultur in Verbindung setzten. Im Laufe der Forschungen 1993 lokalisierte man 6 archäolo-

gische Objekte, von denen man das größte und am reichsten ausgestattete Objekt 2 als eine geräumige eingetiefte Hütte interpretierte, die zu den Wohnzwecken genutzt wurde.

Die zahlreichste Fundgruppe bildet an der Fundstelle in Spytkowice Nr. 26 die Keramik. 1993 registrierte man im Bereich der Objekte, wie auch außerhalb deren insgesamt 1679 Gefäßfragmente. Die gefundenen Keramikfragmente kann man grundsätzlich in zwei Gruppen einteilen: die grobe Keramik, sog. Küchenkeramik- 86,77% der ganzen Sammlung (Taf. I, 1–11) und die feine Keramik- 13,23% (Taf. II, 1–11).

Die grobe Keramik war unverziert. Kein Ornament weisen ca. 90% der erhaltenen Keramikfragmente. Nur ein paar Prozent der Gefäße hatten ein plastisches Ornament in Form von Buckeln, wie auch als Ritzdekor. Die feine Keramik war in der Mehrheit auch unverziert. Das Ritzornament besitzen ca. 38% der gefundenen Scherben. Eine interessante Fundkategorie bilden unumstritten die Serien der dünnwandigen

Gefäße mit der Verzierung, die an die Kulturen des linienbandkeramischen Kreises aus der Slowakei und Ungarn-ostslowakische linienbandkeramische Kultur und die analoge Alföld- Linienbandkeramik aus Ungarn- knüpfen.

Die Feuersteinmaterialien aus der Fundstelle in Spytkowice wurden in ein paar Erzeugnis- Kategorien eingeteilt: Abschlüge, die die zahlreichste Feuersteinkategorie bilden, Klingen und Kernsteine, Geräte, Abfall (die zahlreichste Fundgruppe) und Fragmente, die Steinerzeugnisse (Handmühle). Alle Feuersteinerzeugnisse aus Spytkowice Nr. 26, die 1993 freigelegt wurden, sind aus dem aus der Umgebung von Krakau stammenden Jura – Feuerstein gefertigt. Eine besondere Fundkategorie, die an der Fundstelle in Spytkowice registriert wurde, ist eine Serie der Bohrer vom Typ Vedrovice (Taf. V, 1–3), welche die Analogien in Tschechen, Mähren und Bayern besitzen. Derartige Funde waren bisher auf

den polnischen Gebieten unbekannt. Diese Geräte besitzen längliche, steilretuschierte, sehr gut ausgebildete Bohrerspitzen, wie auch bei manchen Exemplaren dieser Art, nicht retuschierte Spatel im Spitzenbereich.

An der Fundstelle in Spytkowice stellte man auch die Anwesenheit der neolithischen Materialien fest (Zwei Trapezspitzen, eine Art der makrolithischen Feuersteineinlagen mit einseitiger Kantenretusche, zwei Trapezspitzen, ein mikrolithisches Fragment – ein Stück mit Endretusche, das nur fragmentarisch erhalten blieb, eine flach flächenretuschierte Pfeilspitze mit ausgesondertem Schaft). Im Zusammenhang mit diesen Funden kann man entweder von der Vermischung der früheren- mesolithischen Materialien mit den späteren – neolithischen sprechen, oder fand in diesen Materialien das mesolithische Substrat seine Widerspiegelung.